

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 – 50 - 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ   **È È**   **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (αριθ.4)**

(Προσφυγή αριθ. 15545/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

11 Ιουνίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση   **È È**   **κατά Ελλάδας (αριθ.4),**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,
Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές*,
και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 19 Μαΐου 2009,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 15545/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο **È È** («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 23 Ιανουαρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον κύριο Γ. Κανελλόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 22 Απριλίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1936 και κατοικεί στον Νέο Κόσμο.

5. Στις 18 Ιουλίου 2001, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Κορίνθου αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου. Υποστήριξε ειδικότερα ότι λόγω παραλείψεων της αστυνομίας, έγινε διάρρηξη στην οικία του και στην οικία των γονέων του.

6. Στις 20 Οκτωβρίου 2003, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Κορίνθου απέρριψε την αγωγή του (απόφαση αριθ. 191/2003). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και

θεωρήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 2004 και κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα από τη γραμματεία του διοικητικού πρωτοδικείου στις 8 Μαρτίου 2005.

7. Στις 6 Μαΐου 2005, το τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Κορίνθου αποφαινόμενο σε δεύτερο βαθμό επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση (απόφαση αριθ. 263/2006). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 18 Ιανουαρίου 2007.

9. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η απόφαση αριθ. 263/2006 δεν επιδεχόταν αναίρεσης.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

10. Το άρθρο 195 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προβλέπει:

«1. Οι αποφάσεις επιδίδονται στους διαδίκους, σε κυρωμένα αντίγραφα, με τη φροντίδα της γραμματείας.

(...))»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

11. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...))»

12. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Ισχυρίζεται ότι η επίδικη διαδικασία διεξήχθη με ταχύτητα και ότι όλα τα στάδια αυτής ολοκληρώθηκαν εντός λογικών προθεσμιών. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απόφαση αριθ.

191/2003 είχε καθαρογραφεί και θεωρηθεί από τις 14 Οκτωβρίου 2004 και ότι ο προσφεύγων μπορούσε ως εκ τούτου να λάβει αντίγραφο αυτής.

A. Επί του παραδεκτού

13. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

14. Η επίδικη περίοδος άρχισε στις 18 Ιουλίου 2001, με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Κορίνθου και περατώθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, με την απόφαση αριθ. 263/2006 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Κορίνθου αποφαινόμενου σε δεύτερο βαθμό. Διήρκεσε επομένως πέντε έτη και τρεις μήνες περίπου για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

15. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Frydlender*).

17. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο παρατηρεί ένα μακρύ διάστημα μεταξύ της 20 Οκτωβρίου 2003,

ημερομηνία έκδοσης της απόφασης αριθ. 191/2003 και της 14 Οκτωβρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε. Επιπλέον, το Δικαστήριο δε συντάσσεται με το επιχείρημα της Κυβέρνησης ότι ο προσφεύγων μπορούσε, από τις 14 Οκτωβρίου 2003, να λάβει αντίγραφο της απόφασης αριθ. 91/2003 προκειμένου να ασκήσει έφεση. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 195 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 10), είναι ευθύνη της γραμματείας του διοικητικού πρωτοδικείου να προβεί στην κοινοποίηση των αποφάσεων στους διαδίκους. Συνεπώς, το διάστημα άνω των τεσσάρων μηνών που παρήλθε από την ημερομηνία καθαρογραφής έως την κοινοποίηση της απόφασης αριθ. 191/2003 καταλογίζεται στο Δημόσιο.

Κατά τα λοιπά, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι είναι ευθύνη των συμβαλλομένων Κρατών να οργανώσουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τρόπο ώστε τα δικαστήριά τους να μπορούν να εξασφαλίσουν σε οποιονδήποτε το δικαίωμα να επιτύχει μία τελεσίδικη απόφαση επί των αμφισβητήσεων των σχετικών με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικής φύσεως μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Comingersoll S.A. κατά Πορτογαλίας* [GC], no. 35382/97, § 24, CEDH 2000-IV). Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ.1

18. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η απόρριψη της αγωγής του κατά του Δημοσίου από τα εθνικά δικαστήρια παραβίασε το δικαίωμά του για σεβασμό της περιουσίας του. Καταγγέλλει μία παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, διάταξη η οποία έχει ως εξής:

«Έκαστο φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας του. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.

Οι προηγούμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα των Κρατών να θεσπίζουν τους νόμους που κρίνουν απαραίτητους για να ρυθμίσουν τη χρήση των αγαθών σύμφωνα με το γενικό συμφέρον και να εξασφαλίσουν την πληρωμή των φόρων ή άλλων συνεισφορών ή των προστίμων.»

Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το αντικείμενο της διαδικασίας αγωγής που εισήγαγε ο προσφεύγων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων δεν αφορούσε «υφιστάμενη περιουσία» και αυτός δε βρισκόταν στη θέση του απλού αιτούντα. Συνεπώς, δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι έχει μία «περιουσία» ούτε μία απαίτηση βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή (*Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά Ελλάδα*, 9 Δεκεμβρίου 1994, § 59, série A αριθ. 301-B) ούτε και μία «θεμιτή προσδοκία» (*Kordecky κατά Σλοβακίας* [GC], αριθ. 44912/98, §§ 45-52, CEDH 2004-IX).

20. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως καθ' ύλην ασύμβατο προς τις διατάξεις της Σύμβασης, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 αυτής.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

22. Ο προσφεύγων αξιώνει, χωρίς να διευκρινίζει, 5.700 ευρώ για υλική ζημία. Αξιώνει επιπλέον 10.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

23. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για υλική ζημία. Υποστηρίζει επίσης ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη. Εναλλακτικά, υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 2.000 ευρώ.

24. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου να εκδικαστεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διαπιστώνει την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη ο προσφεύγων. Συντρέχει επομένως λόγος να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών του. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 4.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

25. Ο προσφεύγων αξιώνει ομοίως 6.431,70 ευρώ, προσκομίζοντας αποδείξεις, για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και τα οποία σχετίζονται με την εκπροσώπησή του ενώπιον του Δικαστηρίου.

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι πρέπει να απορριφθεί το αίτημα αυτό, διότι ο προσφεύγων δεν το τεκμηριώνει επαρκώς.

27. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Επιπλέον, τα δικαστικά έξοδα δεν επιστρέφονται παρά στο μέτρο που σχετίζονται με τη διαπιστωθείσα παραβίαση (*Beyeler κατά Ιταλίας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], αριθ. 33202/96, § 27, 28 Μαΐου 2002).

28. Εν προκειμένω και λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του και τα προαναφερόμενα κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο το ποσό των 1.000 ευρώ για όλα τα έξοδα και το επιδικάζει στον προσφεύγοντα. Το ποσό αυτό θα

συμπληρωθεί με οποιοδήποτε ποσό μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι:

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη και 1.000 (χίλια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιοδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 11 Ιουνίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2009

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος